

Marian Płachecki

"Kolęda Franciszka Karpińskiego", Wacław Kubacki, "Ruch Literacki" z.1 (1978) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 21/3 (69), 238

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ KOSTKIEWICZOWA Teresa: Poezja patriotyczna końca XVIII wieku. Główne komponenty leksyki. "Pamiętnik Literacki" 1978 z. 1 s. 131-153.

Poezja staropolska umieszczała tematykę patriotyczną w kręgu skrajzeń codziennych, zwłaszcza – wyobrażeń domu i rodziny. Do tradycji tej nawiązuje liryka drugiej połowy wieku XVIII. Zarazem jednak zmieniają się formy poetyckiego mówienia. Pojawia się w wierszach patriotycznych podmiot zbiorowy, który również do zbiorowości się zwraca. Następuje przy tym poszerzenie adresu odbiorczego; obejmuje on całość narodu, a nie stany poszczególne. Następuje też konkretyzacja czasu przedstawionego: odejście od czasu mitycznego do czasu historycznego. Przemianom tym, nasilającym się w liryce lat 90-ych, towarzyszą modyfikacje leksyki poetyckiej. Przedstawia je autorka na przykładzie najbardziej znaczących motywów.

BP/69/43

M.P.

/II/ KUBACKI Wacław: Kolęda Franciszka Karpińskiego, "Ruch Literacki" 1978 z. 1 s. 31-44.

Autor przypomina tradycje liturgicznych i literackich wysłowień motywu niepokalanego poczęcia, by przejść następnie do szczegółowej analizy kolędy Karpińskiego "O Narodzeniu Pańskim". Nacechowanie retoryczne, liczne paralelizmy, kontrasty, paradoksy i konstrukcje pytajne – wszystko to każe widzieć we wspomnianej kolędzie manifestację stylu sakralnego, operującego paradoksem i antytezą dla "wyrażenia wstrząsającego dziwu". Równie znamienny dla "Pieśni nabożnych" Karpińskiego jest styl liryczny, nawiązujący do ludowej prostoty.

BP/69/44

M.P.